

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้านคุณจักรกฤษณ์ คุณชฎาพร เจนเจษฎา
๑๘ มีนาคม ๒๕๕๙

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ บ้านคุณจักรกฤษณ์ คุณชฎาพร เจนเจษฎา ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๙

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันศุกร์ ที่ ๑๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวน
เขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจากคุณ
จักรกฤษณ์ และคุณชฎาพร เจนเจษฎา เพื่อไปสนทนาธรรมที่บ้านพักในซอยประดิพัทธ์
๑๕ ย่านสะพานควาย กรุงเทพมหานคร ระหว่างเวลา ๙.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ข้าพเจ้าได้เคยมีโอกาสมาร่วม
สนทนาธรรมที่นี่ ตามคำเชิญของท่านเจ้า
บ้านทั้งสองแล้วครั้งหนึ่ง

ปัจจุบัน ทราบว่าท่านทั้งสองมี
กุศลศรัทธาอย่างยิ่ง ที่ได้กราบเรียนเชิญ
ท่านอาจารย์เพื่อมาสนทนาธรรมที่บ้าน
ของท่านเดือนละครั้ง โดยท่านจะเชิญ
เพื่อนสหายธรรมที่มุลินิธิฯ บางส่วนเวียน
ไปไม่ซ้ำกันในแต่ละครั้ง รวมกับเพื่อน ๆ
ของท่านที่สนใจในพระธรรม แต่ไม่เคยมี
โอกาสได้พบและฟังพระธรรมจากท่าน
อาจารย์มาก่อน ให้ได้มีโอกาสอันพิเศษ
สุดในชีวิตที่จะสนทนา สอบถามโดย
ใกล้ชิดกับท่านอาจารย์ เป็นกุศลเจตนาที่
น่ายอนุโมทนาอย่างยิ่ง ในความเป็นมิตร
เป็นเพื่อนที่แท้จริงของท่านเจ้าบ้านทั้ง
สอง ในการที่จะเกื้อกูลให้ญาติสนิทมิตร
สหายของท่านได้มีความเข้าใจถูก เห็นถูก

ในพระธรรมคำสอนของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นโอกาสที่หาได้
ยากยิ่งในสังสารวัฏ ที่บุคคลจะได้ประสบพบเจอ กับทั้งยังเป็นการช่วยกันเผยแผ่พระ
ธรรมให้กว้างขวาง รุ่งเรืองต่อ ๆ กันไป

อย่างที่ข้าพเจ้าได้เคยเล่าไว้ใน
กระทู้ครั้งที่แล้วว่า คุณจักรกฤษณ์และ
คุณแฉั่ว (ชภาพร) มีกุศลเจตนาที่กราบ
เรียนเชิญท่านอาจารย์มาสนทนาธรรม
ที่บ้านเป็นครั้งแรก เพื่อที่จะเกื้อกูลคุณ
พ่อและคุณแม่ของคุณจักรกฤษณ์ ที่มี
ความฝักใฝ่สนใจในพระศาสนาเป็น
อย่างมาก ท่านทั้งสองเคยเป็นโยม
อุปัฏฐากพระภิกษุหลายรูป ปัจจุบันนี้
ทราบว่าคุณแม่ของคุณจักรกฤษณ์ มี
กุศลศรัทธาที่จะฟังพระธรรมที่ท่าน
อาจารย์บรรยายมากขึ้น ในคราว
สนทนาธรรมที่สวนสามพรานที่ผ่านมา
ข้าพเจ้าก็ได้พบคุณแม่เดินทางไปร่วม
ฟังการสนทนาธรรมด้วย รู้สึกซาบซึ้ง
อนุโมทนากับคุณจักรกฤษณ์และคุณ
แฉั่วจริง ๆ ครับ ที่ได้มีโอกาสตอบแทน

ท่านผู้มีพระคุณในสิ่งอันเลิศที่สุด ที่หาค่าประมาณมิได้ เลิศกว่าทรัพย์ใดในสากล
จักรวาล คือ ความเข้าใจพระธรรม ความจริงของสิ่งที่มีจริง ๆ ในชีวิต เงินทองเท่า
จักรวาลก็ไม่สามารถซื้อความเข้าใจถูก ความเห็นถูก ในสิ่งที่มีจริง ๆ ในขณะนี้ ตามที่
พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ได้

บุคคล ๒ พวก ที่กระทำตอบแทนไม่ได้ง่าย

[๒๗๘] ๓๒. ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวการกระทำตอบแทนไม่ได้ง่ายแก่ท่านทั้งสอง ทั้งสองท่านคือใคร คือ มารดา ๑ บิดา ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุตรพึงประดับประคองมารดาด้วยบ่าข้างหนึ่ง พึงประดับประคองบิดาด้วยบ่าข้างหนึ่ง เขามีอายุ มีชีวิต อยู่ตลอด ๑๐๐ ปี และเขาพึงปฏิบัติท่านทั้งสองนั้นด้วยการอบกลิ่น การนวด การให้อาบน้ำ และการตัด และท่านทั้งสองนั้นพึงถ่ายทอดจรรยาบรรณบ่าทั้งสองของเขา นั้นแหละ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย การกระทำอย่างนั้นยังไม่ชื่อว่า อันบุตรทำแล้วหรือทำตอบแทนแล้วแก่มารดาบิดาเลย

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อนึ่ง บุตรพึงสถาปนาบิดามารดาในราชสมบัติ อันเป็นอิสราริปไตย ในแผ่นดินใหญ่ อันมีรัตนะ ๗ ประการมากมายนี้ การทำกิจอย่างนั้น ยังไม่ชื่อว่าอันบุตรทำแล้วหรือทำตอบแทนแล้วแก่มารดาบิดาเลย ข้อนั้น เพราะเหตุไร เพราะมารดาบิดามีอุปการะมาก บำรุงเลี้ยง แสดงโลกนี้แก่บุตรทั้งหลาย ส่วนว่าบุตรคนใด ยังมารดาบิดาผู้ไม่มีศรัทธาให้สมาทานตั้งมั่นในศรัทธาสัมปทา ยังมารดาบิดาผู้ทุศีลให้สมาทานตั้งมั่นในศีลสัมปทา ยังมารดาบิดาผู้มีความตระหนี่ให้สมาทานตั้งมั่นในจาคสัมปทา ยังมารดาบิดาผู้ทราบบัญญาให้สมาทานตั้งมั่นในปัญญาสัมปทา ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ด้วยเหตุมีประการเท่านี้แล การกระทำอย่างนั้นย่อมชื่อว่าอันบุตรนั้นทำแล้ว และทำตอบแทนแล้วแก่มารดาบิดา "

จบสูตรที่ ๒

พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เอกนิบาต-ทุกนิบาต เล่ม ๑ ภาค ๒ หน้า ๓๕๗-๓๕๘

อันดับต่อไป ขออนุญาตนำ
ความการสนทนาระหว่างท่านอาจารย์
สุจินต์ บริหารวนเขตต์ กับคุณจิ๋ว และ
คุณแม่ของคุณจักรกฤษณ์ มานำเสนอ
ให้ทุกท่านได้อ่านและพิจารณา ท่าน
จะประทับใจในบรรยากาศและถ้อยคำ

การสนทนาของคุณแม่ ที่สนทนากับท่านอาจารย์ ด้วยถ้อยคำที่ตรงไปตรงมาจากใจจริงของท่าน เป็นการพิสูจน์คำจริง วาจาสิทธิ์ ที่ท่านอาจารย์ได้ปรารภโดยบ่อยว่า "ผู้ตรง" เท่านั้น ที่จะได้สาระจากพระธรรมครับ

ท่านอาจารย์ :

เมื่อก็นี้คุยกัน บอกว่า วันนี้เป็นวันดี ที่จะได้รู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก่อนนี้เคยรู้จักไหม?

คุณจิ๋ว :

ก็ ถ้าในวัยของจิ๋วก็ได้ยินได้ฟังมาตั้งแต่เล็ก ๆ แล้วก็เรียนอะไรอย่างนี้ ก็เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอะไรอย่างนี้ ไปเรียนศาสนาอะไรอย่างนี้คะ

ท่านอาจารย์ :

แล้วอย่างนั้น เป็นผู้ที่รู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไหม?

คุณจิ๋ว :

หนูว่าหนูเป็น (ผู้ที่รู้จัก) นะคะ หนูไปอินเดียเหมือนกัน หนูก็ไปตามรอยบาทพระศาสดาอะไรอย่างนี้ (หัวเราะ)

ท่านอาจารย์ :

คนอื่นเดียก็เยอะแยะ คนที่พุทธศยาก็เยอะแยะ แล้วเราบอกเราไปอินเดียแล้วเราได้รู้จักพระพุทเจ้าได้เลย แคไปอินเดีย? ใช่ไหม? เพราะฉะนั้น ยังไม่รู้จัก ได้ยินแต่ "ชื่อ" และวิธีจะรู้จัก ทำอย่างไรจะรู้จัก?

คุณจิว :

ท่านอาจารย์ :

ก็คือ ถ้าคนใดรู้จักกรรม คนนั้นรู้จักพระพุทธเจ้า

พูดเก่ง (หัวเราะกันครืน) พูดถูกด้วย แต่ว่า พูดคำที่ไม่รู้จัก พูดได้ทั้งนั้นเลย ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พูดได้ พูดได้ แต่ว่ายังไม่รู้จักอยู่ดี เพราะยังไม่รู้ว่าธรรมะคืออะไร? เห็นไหม? ทุกอย่างละเอียดมาก ๆ ถ้าเราไม่เป็นคนละเอียด เราจะไม่รู้จักพระพุทธเจ้าเลย!!

คุณแม่ :

ท่านอาจารย์ :

แต่ทุกคนก็เข้าใจว่ารู้จักหมดแล้ว

ก็ถามเขาว่า ถ้ารู้จักแล้ว พระพุทธเจ้าทำไมเป็นพระพุทธเจ้า? ทำไมเราเรียกว่าพระพุทธเจ้า? อยู่ดี ๆ เรียกคนนี้ว่าพระพุทธเจ้าได้อย่างไร? ทำไมไม่เป็นคนอื่น ไซ้ไหม? เพราะฉะนั้น พระธรรม จะทำให้เราไม่หลงทาง ไม่ไปทางผิด เพราะละเอียดพอที่จะไม่ไปทางผิด ทางผิดเยอะมาก มันง่าย!! ทางผิดนี้ง่ายมาก...

- คุณแม่ : เกิดมาก็ไม่ทราบ
- ท่านอาจารย์ : ไม่รู้ ก็ผิดแล้ว
- คุณแม่ : ก็นับถือพระพุทธเจ้า พระสงฆ์ สาวกของพระพุทธเจ้า ตาม ๆ กันมา ก็ใส่บาตร ต้องทำบุญกับพระ อะไรอย่างนี้
- ท่านอาจารย์ : ได้ยินแต่ชื่อ ก็ไม่รู้ว่า "พระ" เป็นใคร? อีก ใช่ไหม?
- คุณแม่ : เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า
- ท่านอาจารย์ : แล้ว "สาวก" เป็นอย่างไร?
- คุณแม่ : ก็สืบทอดมาอย่างนี้ ก็แต่งตัว ห่มผ้าเหลือง ศีรษะโล้น
- ท่านอาจารย์ : ถ้าอย่างนั้น ท่านก็ต้องสอนเรา ว่าท่านเป็นอะไร เราจะได้เข้าใจด้วย
- คุณแม่ : ก็ศีลห้า ศีลแปด สองร้อยยี่สิบเจ็ด
- ท่านอาจารย์ : แค่นี้ ศีลห้า ศีลแปด สองร้อยยี่สิบเจ็ด ไม่จำเป็นต้องเป็นพระพุทธเจ้า ไม่เป็นพระสงฆ์ ถ้าไม่เข้าใจธรรมะ อันนี้สำคัญที่สุดเลย เพราะฉะนั้น ใครจะพูดว่าอย่างไร เราสะสมความละเอียดยุติ และการเป็นคนตรง กับ มีเหตุผล เราจะรู้เลยว่า คนนั้น ดี หรือ ลึก

- คุณแม่ : เข้าใจผิดกันมาตลอด
- ท่านอาจารย์ : เยอะมาก
- คุณแม่ : ก็จะเกือบทั้งประเทศไทยนะคะ (หัวเราะ)
- ท่านอาจารย์ : ทั่วโลกดีกว่า ทั่วโลกก็ไม่ว่ากัน คืออย่างนี้ค่ะ ถ้าเราไม่เป็นคนตรง เราจะไม่สามารถที่จะเคารพพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราบอกว่าเราเคารพใช่ไหม? เคารพอะไร?

คุณแม่

เคารพตาม ๆ กันมา

ท่านอาจารย์

เคารพอะไร? อะไร? ไม่รู้เลยว่า เคารพอะไร?

คุณแม่

เคารพคือการทำดี ไม่ทำชั่ว

ท่านอาจารย์ :

ท่านสอนให้เราทำดี ไม่ต้องเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครก็สอนได้ ไม่เห็นต่างกันเลย แล้วทำไมจะต้องไปกราบไหว้ "ถึงปานนั้น"

คุณแม่ :

กราบไหว้เพราะคิดว่าท่านทำความดี ละเว้นความชั่ว

ท่านอาจารย์ :

คนอื่นละ คนอื่นละคะ? คนอื่นเขาก็ทำดีเว้นชั่วเหมือนกัน

คุณแม่ :

ก็เคารพ แต่คนละอย่าง

ท่านอาจารย์ :

นั่นสิคะ แล้วต่างกันตรงไหน?

คุณแม่ :

ต่างกันตรงที่ว่า ท่านศรัทธาไลน์ ห่มผ้าเหลือง

ท่านอาจารย์ :

เหมือนกันคะ ก็พระก็เหมือนกัน

คุณแม่ :

ก็เราเข้าใจกันอย่างนี้มาตั้งนานแล้ว

ท่านอาจารย์ :

เพราะฉะนั้น ไม่พอ ยังไม่รู้จักพระพุทธรูปเจ้าจริง ๆ รับรองได้เลย!!

คุณแม่ :

ใช่ค่ะ แต่ว่า ตอนนี้ก็รู้จักแล้ว

ท่านอาจารย์ :   ยังคะ (หัวเราะกันครืน) เท่าที่พูด ยังคะ เท่าที่พูดยัง ต้อง
มากกว่านี้อีก ถึงจะรู้ว่ารู้จักระวังจริง ๆ

คุณแม่ : ต้องเคารพ

ท่านอาจารย์ : เคารพได้ แต่ว่าไม่รู้จัก

คุณแม่ : ทำตามคำสั่งสอน

ท่านอาจารย์ : ทำตาม? ถ้าเพียงแค่นั้น คนอื่นก็เหมือนกัน เขาก็พูดอย่างนี้ได้ ทุกคำ ทุกคน แล้วจะต่างอะไรกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า?

คุณแม่ : กิตติ์องศ์ศิโรตยา

ท่านอาจารย์ :   ถูกต้องค่ะ ที่นี้ จะศึกษาอะไร? ถึงจะรู้ว่า เป็นพระสัมมา
   สัมพุทธเจ้า

คุณแม่ : ศึกษาจากท่านผู้รู้

ท่านอาจารย์ : แล้ว "ท่านผู้รู้" สอนว่าอย่างไร?

คุณแม่ : ต้องพิจารณาดูว่าท่านสอนถูกหรือเปล่า?

ท่านอาจารย์ : แล้วท่านสอนอะไรล่ะคะ?

คุณแม่ : สอนตามนั้น สอนตามตำรา

ท่านอาจารย์ : ท่านสอนอะไร? สำคัญที่สุด ตำราก็มี หนังสือก็มี แต่ท่านสอนอะไร? "ตามนั้น" คืออะไร? ท่านสอนผิดจากนั้นไม่ได้ ถ้าท่านสอนตามนั้น "ตามนั้น" คืออะไร? เราจะได้เรียนด้วย ถ้ายังหาตัวคำสอนไม่ได้ ก็ยังไม่รู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คุณแม่ : ก็ยังหาคำสอนไม่ได้ นอกจากคำสอนของท่านอาจารย์ ฟัง ๆ มาบ้างนิดหน่อย (หัวเราะ)

ท่านอาจารย์ : ก็ต้องเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คุณแม่ : ที่อาจารย์ชี้แนะ ก็พอเข้าใจ

ท่านอาจารย์ : คือ คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องเป็นความจริง ใครพูดก็ได้ แต่พูดแล้ว คนฟังเข้าใจความจริง นี่ล่ะ ที่สำคัญที่สุด คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ลึกซึ้งไหม?

คุณแม่ : ลึกซึ้ง

ท่านอาจารย์ : (หัวเราะ) ยังไม่ได้ฟังเลย แต่บอกว่าลึกซึ้ง เพราะอะไร? เห็นไหม?

คุณแม่ : เพราะว่า ละเอียดมาก

ท่านอาจารย์ : ละเอียด แล้วเราพูดว่าลึกซึ้ง เพราะเรายังไม่เข้าใจพระธรรม ถึงได้ว่าลึกซึ้ง แต่ถ้ายังฟัง ยิ่งลึกซึ้งกว่าที่คิด และ

ยังเห็นความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพิ่มขึ้น นี่คือการที่
จะรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะแค่ได้ยินได้ฟัง (คำ
ว่า) "พระสัมมาสัมพุทธเจ้า" ก็ยังไม่ได้รู้ว่า แล้วทำไมถึงได้
เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเป็นแล้วสอนอะไร? คนจะ
ได้รู้ว่า นี่เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แน่หนอ เพราะรู้จาก
คำสอน ถ้าคำสอนเหมือนคนทั่วไป แล้วใครเป็นพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า? ก็สอนเหมือนกันหมด ไซ้ไหม? แต่
ต้องมีคำสอนที่ พอได้ฟังแล้วรู้เลยว่า นี่แหละ เป็นพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วคำสอนนั้น สอนอะไร? ถึงได้ทำให้
เราเริ่มรู้ว่า นี่แหละ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คุณจิ๋ว :

สอนการหลุดพ้น สอนการไม่เวียนว่ายตายเกิด

ท่านอาจารย์ :

คิดอย่างไรก็คิดไม่ออกค่ะ เท่าที่คิด คือ สอนให้หลุดพ้น
จากการเวียนว่ายตายเกิด แล้วเดี๋ยวนี้ อะไร? เวียน ว่าย
ตาย เกิด? จะได้พ้นไฉน ยังไม่รู้เลย ถ้าไม่รู้ แล้วจะพ้นได้
อย่างไร? ยังไม่รู้ว่าจะอะไรเวียนว่ายตายเกิด เห็นไหม? แล้ว
อย่างนี้ ไม่มีทางที่จะรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย
จนกว่า ฟัง เข้าใจเมื่อไหร่ เห็นความลึกซึ้ง เมื่อนั้นก็รู้ว่า
ยิ่งฟังยิ่งเห็นความลึกซึ้ง จนกระทั่งเริ่มเข้าใจความเป็น
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงที่สุดว่า ท่านตรัสรู้แล้วท่านสอน
สิ่งที่คนอื่นรู้ไม่ได้ อย่างนั้น ๆ กันอย่างนี้ รู้ไม่ได้หรอกทั้ง ๆ
ที่มี ถ้าไม่ได้ฟังเลย คิดไม่ออกเลยสักคำ ไม่ว่าจะถาม
อะไรทั้งหมด ตอบไม่ได้เลย

ที่นี่ให้ถามบ้าง (หัวเราะ) เลือกเอาสองอย่าง จะถามหรือจะตอบ อย่างหนึ่งอย่างใดได้เลย ข้อสำคัญที่สุดคือ คนหนึ่งและประโยชน์จริง ๆ ของแต่ละหนึ่งขณะ ที่มีการสนทนา ก็คือ ความเข้าใจ ไม่อย่างนั้นทั้งวัน เราไม่ได้เข้าใจอะไรขึ้นเลย เหมือนเดิม ก็ไม่ใช่ประโยชน์ที่แท้จริงใช่ไหม? ประโยชน์ที่แท้จริงแต่ละขณะนี้ สามารถที่จะค่อย ๆ เข้าใจขึ้น

คุณแม่ :

เราก็ต้อง ตามให้ทัน ใช่ไหมคะ?

ท่านอาจารย์ :

ก็ไม่ต้องตามอะไรอีก

คุณแม่ :

ตามความจริง

ท่านอาจารย์ :

ความจริง? ก็ไม่รู้ว่าอะไรอีก

คุณแม่ :

ตามความจริงที่ปรากฏ

ท่านอาจารย์ :

อะไรที่กำลังปรากฏ? ก็ไม่รู้อีก

คุณแม่ :

ก็ฟังท่านอาจารย์ ส้มตาก็เห็น เราก็จะลึกรู้เลย เห็นอะไร? อย่างนี้ พยายามทำอย่างนั้นได้หรือเปล่าคะ?

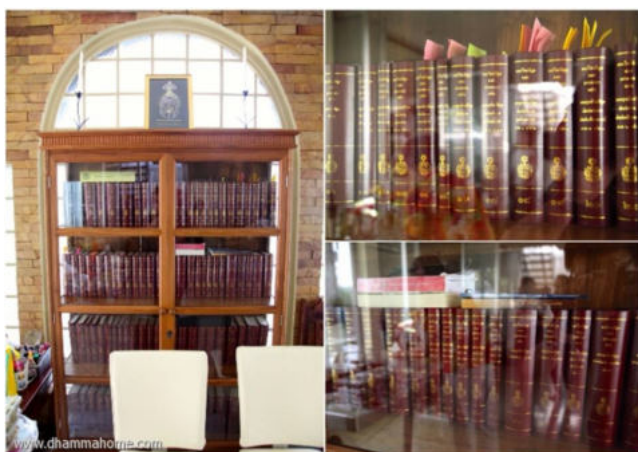
ท่านอาจารย์ :

ไม่ได้ค่ะ "พยายามทำ" ไม่ได้!! แต่ "เข้าใจ" คือ "ปัญญา" ความเห็นถูก ความเข้าใจถูก

คุณแม่ : ก็ลืมตาขึ้นมา ก็ (อยาก) จะเข้าใจ มันก็ไม่เข้าใจค่ะ อาจารย์

ท่านอาจารย์ : ถูกต้อง ถูกต้อง เพราะฉะนั้น จึงต้องฟังพระธรรม ว่า พระพุทธเจ้าท่านสอนเรื่องอะไร เวียน ว่าย ตาย เกิด คือ? เราพูดอะไรแต่ก่อนนี้เราจะไม่เข้าใจ แต่พอเรามี ความเข้าใจแล้ว ทุกคำ เป็นคำที่พระพุทธเจ้าท่านสอนไว้ ทั้งหมดเลย แต่ว่า เพราะยังไม่ได้ฟังคำสอน ก็เลยไม่รู้ ว่า สอนอะไร เราก็พูดถึงสิ่งที่มี แต่ไม่เข้าใจ แต่พอเข้าใจแล้ว ทุกสิ่งที่มีที่ไม่เคยเข้าใจ พระพุทธเจ้าสอนให้เข้าใจ

คุณแม่ : เข้าใจยาก

ท่านอาจารย์ : ยากมาก ยากมากค่ะ ถึงได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กว่าจะตรัสรู้ ๔ อสงไขยแสนกัป เพราะฉะนั้น ใครจะเอา คำของพระพุทธเจ้ามาพูดง่าย ๆ แล้วบอกว่า นี่เป็นคำ ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้อย่างไร? พระพุทธเจ้า บำเพ็ญพระบารมี ๔ อสงไขยแสนกัป เราฟังนิดเดียว เรา บอกว่า เข้าใจแล้ว เป็นสิ่งที่เป็นไปได้เลย นั่นคือ ไม่ใช่ ของจริง (เป็น) ของลวง ถ้าเป็นคำของพระพุทธเจ้าต้อง แสดงสิ่งที่มีตามที่ได้ทรงตรัสรู้จากปัญญาที่สะสมมา แค่นี้ มหาศาล ทรงแสดงสิ่งที่มีจริง ให้คนอื่นได้เข้าใจตามที่

บำเพ็ญพระบารมีที่จะตรัสรู้สิ่งนั้น นานเท่าไรกว่าจะ
สอนหรือพูดถึงธรรมะแต่ละคำได้ เพราะฉะนั้น ไม่
ประมาท เริ่มต้นด้วยการรู้ว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น
ใคร และ การฟังคำของพระพุทธรูปเจ้า ต้องละเอียด และ
ลึกซึ้ง

คุณแม่ :

แต่ก็ไม่ค่อยมีอาจารย์...

ท่านอาจารย์ :

ก็ไม่เรียน จะรู้ได้อย่างไร? "คิดเอง" กัน

คุณแม่ :

เรียนจากไหนคะ?

ท่านอาจารย์ :

พระไตรปิฎกคะ พระไตรปิฎก ประมวลคำสอนทั้งหมด

๔๕ พรรษา

คุณแม่ :

คนธรรมดา ก็ไม่ได้สามารถที่จะมาอ่านพระไตรปิฎกได้ เพราะว่า
เรียนก็...สมมุติถ้าจะอนุบาล ป.๔ ไปจนจบปริญญา ก็ไม่มีที่จะ
ลึกซึ้ง เพราะว่าเรียนทางอาชีพ ทั้งนั้นเลย แต่ว่าทางพระไตรปิฎก
ก็ไม่ได้มีใครที่จะศึกษาลึกซึ้งขนาดนั้น ก็เลยทำตาม ๆ กันมา เข้า
วัด ทำบุญ ไหว้พระ สวดมนต์ อะไรอย่างนี้

ท่านอาจารย์ :

เลยไม่รู้จักพระพุทธรูปเจ้า!!!

คุณแม่ :

ก็รู้จัก เป็นพระพุทธรูปเจ้า

ท่านอาจารย์ :

เป็นอย่างไรหรือคะ?

คุณแม่ :

ก็ท่านสอนมา อะไรอย่างนี้

ท่านอาจารย์ :

แล้วท่านสอนอย่างไร? ท่านสอนอะไร?

คุณแม่ :

สอนหลายอย่างคะ

ท่านอาจารย์ :

(หัวเราะ) สอนทั้งหมดในพระไตรปิฎก ๔๕ พรรษา อะไรบ้าง? สำคัญที่สุดคือ อะไรบ้าง?

คุณแม่ :

ก็คณะเรานี้ก็ไม่ได้ศึกษาหลักซึ่งขนาดนั้น

ท่านอาจารย์ :

แต่พระไตรปิฎกมาจากไหน? เห็นไหม? มาจากคนครึ่งโหนด เหมือนเราสมัยนี้เลย คนที่อยู่เมืองสาวัดดี เขาก็ทำมาหากิน คนที่อยู่พระนครราชคฤห์เขาก็เหมือนกันหมด ทุกคนมีชีวิตเหมือนกันหมด ไม่ว่าคนกรุงเทพฯ หรือคน... (ที่เมืองสาวัดดี, เมืองราชคฤห์) แต่พอได้ทราบว่ามีพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาไปเฝ้า และพระพุทธรูปเจ้าตรัสสอน ข้อความเหมือนในพระไตรปิฎก เพราะฉะนั้นเท่ากับพระองค์ ตรัสกับชาวเมืองนั้นเลย เพราะฉะนั้น เราไม่ได้พบพระพุทธรูปเจ้า แต่เราฟังคำที่พระพุทธรูปเจ้าตรัสกับชาวเมืองนั้น เหมือนกำลังตรัสกับเรา เพราะเราก็คือชาวเมืองกรุงเทพฯ แต่เขาเป็นชาวเมืองไวศาลีบ้าง เมืองโกสัมพี พระนครราชคฤห์

คุณแม่ : แต่ที่นี้เป็นภาษาของเขา เขาเข้าใจ แต่พอเป็นคนไทย ก็ไม่ทราบ

ท่านอาจารย์ : ก็ต้องแปลมา ต้องอาศัยผู้รู้แปล และต้องตรงกันด้วย ทุกคำที่เราพูดเดี๋ยวนี้ ชาวเมืองนั้นเขาก็พูดอย่างนี้ แต่เป็นภาษาของเขา เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมในภาษาที่ชาวเมืองเขาเข้าใจ เราแปลมาเสร็จแล้ว เราก็พูดคำที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงในภาษาที่เราเข้าใจ

คุณแม่ : แต่ของเราไม่ค่อยเน้นภาษาที่เข้าใจ ที่สวด ๆ ที่สอน ๆ ก็เป็นภาษาบาลีทั้งนั้น

ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้ใครสวดคำภาษาที่ไม่รู้จัก เพราะรู้ว่า ไม่มีประโยชน์ สวดกันทำไม? ในภาษาที่ไม่รู้จัก!! ต้องเข้าใจอย่างเดียว เพราะฉะนั้น ทั้งหมดพระมหากรุณาทรงแสดงธรรมะ ให้เข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจพิจารณา ไตร่ตรอง จนกระทั่งเข้าใจขึ้น เพราะแต่ละคำพูดถึงสิ่งที่มีจริง ๆ และเดี๋ยวนี้ก็มี แต่สิ่งที่มีจริงเดี๋ยวนี้ ไม่สามารถที่จะเข้าใจได้เลย ถ้าไม่ได้ฟังคำของพระพุทธเจ้า ที่ตรัสกับชาวเมืองนั้น ๆ เหมือนพูดกับเรา สมัยนี้เดี๋ยวนี้

- คุณแม่ : ก็เพียงแต่เข้าใจตลอดเลยหรือคะอาจารย์
- ท่านอาจารย์ : เข้าใจขึ้นจนรู้อย่างที่พระองค์รู้ เป็นสาวกเพราะมีรัตนะ ๓
ใช่ไหม? พระพุทธรัตนนะ พระธรรมรัตนนะ พระสังฆรัตนนะ
พระสังฆรัตนนะ คือ ผู้ที่ฟังพระธรรมจนดับกิเลสได้ จึงเป็น
พระอริยบุคคล ถึงจะเป็นรัตนนะได้ ถ้ายังไม่รู้อริยสัจจ
ธรรม ยังไม่ได้ดับกิเลส เป็นพระอริยะ เป็นรัตนนะไม่ได้!!
รัตนนะต้องหมายเฉพาะผู้ที่ดับกิเลสแล้วตามลำดับขั้น
กิเลสดับยาก แต่ดับได้แล้ว ตามคำ พระธรรมที่ทรงแสดง
เป็นรัตนนะ จากพระพุทธรัตนนะ
- คุณแม่ : ทุกคนก็ประสงค์จะดับกิเลส
- ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น ก็ต้องฟังธรรมของพระพุทธเจ้า เท่านั้น
ไม่ใช่คำของคนอื่น!!
- คุณแม่ : ฟังธรรมอย่างเดียวเลยหรือคะ?
- ท่านอาจารย์ : ก็พระพุทธเจ้าสอน "คำ" ที่เราใช้คำว่า "พระธรรม"
- คุณแม่ : แล้วเราก็ต้องปฏิบัติตาม
- ท่านอาจารย์ : ไม่มีเราเลย มีแต่ธรรมะ สิ่งที่มีจริง ๆ

- คุณแม่ : ก็มีตัวตนกันทั้งนั้นเลย
- ท่านอาจารย์ : แต่พระพุทธเจ้าตรัสว่า ธรรมะทั้งหลายเป็นอนัตตา
อนัตตาก็ไม่มีตัวตน เพราะฉะนั้น เป็นตัวตนก็คือ ต้องฟัง
คำจนกว่าจะเข้าใจว่า ไม่ใช่เรา เป็นธรรมะทั้งหมดเลย
- คุณแม่ : ไม่มีใครสามารถที่จะทำให้ไม่มีตัวตนได้
- ท่านอาจารย์ : ถ้าอย่างนั้นพระพุทธเจ้าก็ไม่สอน ใช่ไหม?

คุณแม่ :

มันลำบากมาก

ท่านอาจารย์ :

ยาก ลึกซึ้ง แต่ถึงกันได้ พระสารีบุตรก็ถึงแล้ว ท่านพระ
อานนท์ก็ถึงแล้ว ใครก็ถึงแล้ว แต่ก่อนที่จะถึง หนึ่ง
อสงไขย ท่านพระสารีบุตร แสนกับ กว่าที่จะรู้ความจริงที่
พระพุทเจ้ากล่าวถึงเดี๋ยวนี้!! เพราะฉะนั้น แต่ละคนก็
ฟังไว้ เข้าใจไว้ เก็บสะสมไว้ จนกว่าจะถึงเวลา วัน ขณะที่
เข้าใจได้ อย่างท่านพระสารีบุตร

คุณแม่ :

สะสมไว้อย่างเดียว

ท่านอาจารย์ :

ถ้าไม่มี ไม่มีเลย ก็ต้องค่อย ๆ เก็บเล็กผสมน้อยไปเรื่อย ๆ
ไม่อย่างนั้นก็จะไม่มีเลย มีน้อยก็เพิ่มขึ้นได้ จนมาก

ข้อความตอนหนึ่งจากประวัติพระวักกलिเถระ

ทรงทราบว่า บัดนี้ญาณของท่านแก่กล้าแล้ว ท่านอาจตรัสรู้ได้ จึงตรัสอย่างนี้ว่า วักกलि ท่านจะประโยชน์อะไรด้วยมองรูปกายอันเปื่อยเน่านี้ที่ท่านเห็น วักกलि ผู้ใดแลเห็นธรรม ผู้นั้นชื่อว่าเห็นเรา ผู้ใดเห็นเรา ผู้นั้นชื่อว่าเห็นธรรม วักกलि เห็นธรรมจึงจะชื่อว่าเห็นเรา. เมื่อพระศาสดาแม้ทรงโอวาทอยู่อย่างนี้ พระเถระก็ไม่อาจละการดูพระทศพลแล้วไปในที่อื่น แต่นั้นพระศาสดาทรงดำริว่า ภิกษุนี้ไม่ได้ความสังเวช จักไม่ตรัสรู้เมื่อใกล้เข้าพรรษา ทรงประกาศขับไล่พระเถระนั้นว่า วักกलि จงหนีไป ธรรมดาพระพุทธานุเจ้าทั้งหลายทรงมีพระดำรัสที่พึงยึดถือ เพราะฉะนั้น พระเถระจึงยืนโต้ตอบพระศาสดาไม่ได้ ไม่บังอาจมาเฉพาพระพักตร์พระทศพล คิดว่า บัดนี้เราจะทำอย่างไรได้ เราถูกพระตถาคตประณามเสียแล้ว เราก็ไม่ได้อยู่ต่อหน้าพระองค์ ประโยชน์อะไรด้วยชีวิตของเรา จึงขึ้นสู่ที่เขาขาดที่เขาชิลมกุฏ พระศาสดาทรงทราบว่า พระเถระนั้นมีความลำบากทรงดำริว่า ภิกษุนี้เมื่อไม่ได้ความปลอบใจจากเรา ก็จะทำลายอุปนิสัยแห่งมรรคผลเสีย จึงทรงเปล่งรัศมีไปแสดงพระองค์ ครั้นนั้น ตั้งแต่พระวักกलिนั้นเห็นพระศาสดาก็จะความโสภณอย่างใหญ่ ด้วยประการฉะนี้. พระศาสดาเพื่อจะให้พระวักกलिเถระเกิดปีติ โสมนัสแรงขึ้น เหมือนหลังกระแสน้ำลงในสระที่แห้ง จึงตรัสพระคาถาในพระธรรมบทว่า ปาโมชฺชพฺหุโล ภิกฺขุ ปสนฺโน พุทฺธสาสนเณ อธิคฺจุเช ปทํ สนฺตํ สงฺขารูปสมํ สุขนฺติ. ภิกษุผู้มากด้วยความปราโมทย์ เลื่อมใสในพระพุทธานุสาสนา จะพึงบรรลุปุณฺณสัมมาสัมโพธิ์ ความเป็นสุขดังนี้.

อนึ่ง พระศาสดาทรงเหยียบพระหัตถ์ประทานแก่พระวักกलिเถระว่า มาเกิด วักกलि. พระเถระบังเกิดปีติอย่างแรงว่า เราเห็นพระทศพลแล้ว ได้รับพระดำรัสตรัสเรียกว่า มาเกิดวักกलि ทั้งไม่รู้การไปของตนว่าจะไปทางไหน จึงโลดแล่นไปในอากาศต่อพระพักตร์พระทศพล แล้วทั้งเท้าแรกเหยียบบนภูเขา นึกถึงพระดำรัสที่พระศาสดาตรัสแล้ว ช่มปีติในอากาศนั่นเอง บรรลุพระอรหัตพร้อมด้วยปฏิสัมภิทา ลงมาถวายบังคมพระตถาคต. ภายหลังพระศาสดาประทับนั่งท่ามกลางหมู่พระอริยะ ทรงสถาปนาพระเถระไว้ในตำแหน่งเป็นยอดของเหล่าภิกษุผู้น้อมใจไปด้วยศรัทธา.

[เล่มที่ 32] พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เอกนิบาต เล่ม ๑ ภาค ๑ หน้าที่ ๓๙๐

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขอบพระคุณและขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของคุณจักรกฤษณ์

และ คุณชฎาพร เจนเจษฎา
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านครับ

